

JEL Classification: F02, F42, H81, J16, L26

Оксана ВІНСЬКА

*к.е.н., доцентка, доцентка кафедри європейської економіки і бізнесу
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

Віталій ФІЛОНЮК

*аспірант кафедри європейської економіки і бізнесу
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

Oksana VINSKA

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of European
Economy and Business*

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

vinska.oksana@kneu.edu.ua

Vitalii FILONIUK

Postgraduate Student of Department of European Economy and Business

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

vitalikfiloniuk@gmail.com

ПІДТРИМКА ЖІНОЧОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЄС

SUPPORT FOR WOMEN'S INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN THE EU

Анотація. Розглянуто динаміку жіночого підприємництва в ЄС за останні 10 років і з'ясовано, що частка самозайнятих жінок в ЄС майже не змінилась. Проаналізовано частку жінок у виведенні на ринок інноваційних продуктів та процесів у 2023 році за країнами ЄС. Охарактеризовано основні ініціативи щодо підтримки жіночого інноваційного підприємництва в ЄС. Запропоновано рекомендації щодо підвищення жіночого інноваційного підприємництва в Україні в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: інноваційне підприємництво, жіноче підприємництво, ЄС, жіноча економічна емансипація, програми ЄС, жіноча зайнятість.

Abstract. The authors examined the dynamics of female entrepreneurship in the EU over the past 10 years. The EU cross-country analysis of women's share in bringing innovative products and processes to the market in 2023 was conducted. The main EU initiatives to support female innovative entrepreneurship were characterized. Recommendations to increase female innovative entrepreneurship in Ukraine in the context of European integration were proposed.

Keywords: innovative entrepreneurship, women's entrepreneurship, EU, women's economic emancipation, EU programs, women's employment.

Інноваційне підприємництво є однією з основних рушійних сил сталого розвитку Європейського Союзу. Воно сприяє економічному зростанню, створенню нових робочих місць та покращенню конкурентоспроможності регіону. Інновації дозволяють підприємствам адаптуватися до нових викликів, впроваджувати екологічно чисті технології та створювати продукцію, що відповідає вимогам сталого розвитку. Залучення жінок до інноваційного бізнесу не лише покращує економічну ситуацію, а й допомагає забезпечити більш справедливе і стале майбутнє для всіх громадян ЄС.

Жіноче підприємництво в ЄС є одним з головних факторів для досягнення економічної рівності та розвитку інноваційної економіки. Жінки все активніше створюють і керують власними компаніями, що дозволяє їм вносити нові ідеї та підходи в бізнес-середовище [1]. Розвиток жіночого підприємництва в ЄС можна розглянути як динаміку частки самозайнятих жінок до загальної кількості зайнятих жінок в ЄС (рис. 1).

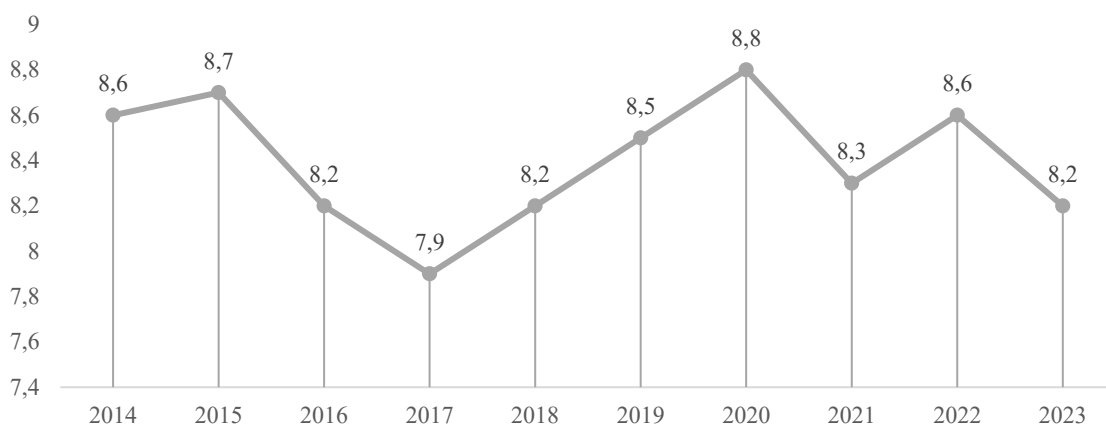

Рис. 1. Частка самозайнятих до загальної кількості зайнятих жінок в ЄС віком 20-64 рр. у 2014-2023 рр., % [1]

Як видно з рис. 1, частка самозайнятих жінок знизилась з 8,6% у 2014 році до 8,2% у 2023 році. Зниження частки підприємниць у 2017 році можна пояснити зміною у методології Євростат щодо параметрів класифікації підприємництва [2]. Іншою причиною зниження є зростаюча популярність часткової зайнятості, яка дозволяє жінкам поєднувати кар'єру із сімейними обов'язками (такими як догляд за дітьми та інші), а з 2020 року більш поширеною стала дистанційна робота, яка забезпечує більшу гнучкість у поєднанні роботи та сімейного життя і є менш ризикованим варіантом, ніж підприємництво. Натомість, чисельність самозайнятих жінок виросла з 208 тис. осіб у 2014 році до 268 тис. осіб у 2023 році. Частка самозайнятих роботодавців (які мають найманих працівників) зросла на 0,3 в. п. – з 1,7% у 2014 році до 2% у 2023 році, а чисельність – з 41,5 тис. осіб у 2014 році до 66,3% у 2023 році. Найвища частка самозайнятих жінок за країнами ЄС у 2023 році була в Греції (21,2%), Чехії (12,9%), Нідерландах (10,1%) та Данії (9,8%) [1].

Слід зазначити, що жіночі інноваційні ідеї мають недостатню комерціалізацію в ЄС, адже у більшості країн-членів ЄС переважну кількість інноваційних продуктів та процесів виводять на ринок чоловіки (рис. 2). Лише у Литві (75%) та Нідерландах (52,9%) частка жінок перевищує частку чоловіків у виведенні на ринок інноваційних продуктів та процесів, тобто жіноче інноваційне підприємництво в ЄС потребує більшої підтримки.

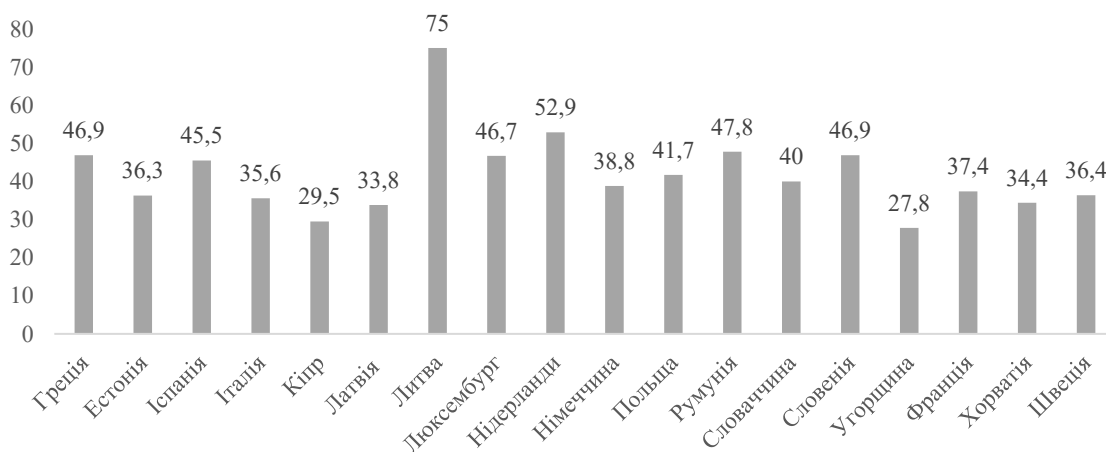

Рис. 2. Частка жінок у виведенні на ринок інноваційних продуктів та процесів у 2023 році за країнами ЄС, % [3]

Порівняно з попереднім роком частка жінок у виведенні на ринок інноваційних продуктів та процесів в Європі зросла з 39,2% до 41,2%.

Наразі в ЄС діє ряд програм та ініціатив щодо розвитку жіночого інноваційного підприємництва, які мають на меті надання послуг щодо бізнес-консультування,

мережування, менторства, залучення більшої кількості жінок в технологічні сектори (табл. 1).

Таблиця 1. - Ініціативи щодо підтримки жіночого інноваційного підприємництва в ЄС [4-10]

Програма	Суть
Women in Business	Європейський банк реконструкції та розвитку надає доступ до фінансування через кредитні лінії місцевим банкам, які призначені для малих і середніх підприємств, очолюваних жінками, а також бізнес-консультації
EmpoWomen	Дворічна програма (2024-2025 рр.), спрямована на боротьбу з недостатньою представленістю жінок у секторі глибоких технологій. 25 компаній, які очолювали жінки, отримали нагороди та 45 тис. євро фінансування для кожного стартапу
The Woman Entrepreneur Programme	Для досягнення поставлених цілей програма використовує різноманітні методи; поточний етап передбачає надання мінімальних грантів у розмірі до 40 тис. євро 1000 компаніям, які очолюють жінки
WEgate	Інтернет-ресурс, що об'єднує підприємниць і організації, які надають їм підтримку, та допомагає створювати мережі, надаючи ресурси та інструменти для розвитку бізнесу
Women TechEU	Проект, що фінансується ЄС і надає підтримку жінкам, які очолюють стартапи з глибоких технологій в Європі. 160 жінок отримують гранти в розмірі 75 тис. євро, а також персоналізовану програму розвитку бізнесу
The Enterprise Europe Network	Мережа сприяє розвитку жіночого підприємництва через надання консультацій, організацію ділових зустрічей, доступ до фінансування, технологічні можливості та програми для навчання та менторства
EIT Awards	Премія відзначає підприємниць, які створили найбільш інноваційну продукцію в Європі

Ініціативи, як WEgate і The Enterprise Europe Network, створюють платформи для обміну досвідом, розвитку бізнесу, а програми, як EmpoWomen, WEP та Women TechEU, надають спеціалізовані гранти для підприємств, очолюваних жінками.

Отже, підтримка жіночого інноваційного підприємництва в ЄС є важливим компонентом сприяння економічному зростанню та досягненню гендерної рівності. Частка самозайнятих жінок в ЄС за останні 10 років суттєво не змінилась, натомість їх чисельність зросла на 60 тис. осіб. Ініціативи щодо підтримки жіночого інноваційного підприємництва в ЄС допомагають жінкам розробляти інноваційні проекти, розширювати свій бізнес та виходити на міжнародні ринки. У контексті євроінтеграції України важливим є забезпечення сприятливих умов для розвитку жіночого інноваційного підприємництва. Такі програми ЄС, як EU4Business, Single Market Programme, Women in Business, EU4Youth та Horizon Europe – спрямовані на підтримку жіночого підприємництва і в Україні. Сприяння жіночому підприємству може стати ключовим фактором повернення жінок в Україну після завершення війни, тому доцільним буде запозичення європейського досвіду задля підвищення жіночого підприємництва в Україні, а саме надання кредитів, грантів та послуг з навчання, мережування, менторства тощо.

Література

1. Європейська комісія. Eurostat. Labour Force Survey - Self-employment by sex, age and citizenship. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_esgan_custom_15530213/default/table?lang=en (дата звернення: 20.02.2025).

2. Європейська комісія. Eurostat. New updated articles 2017. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=NewUpdatedArticles_2017 (дата звернення: 25.02.2025).
3. Global Entrepreneurship Monitor (GEM). Women's Entrepreneurship Report. URL: <https://www.gemconsortium.org/reports/womens-entrepreneurship> (дата звернення: 21.02.2025).
4. Європейський банк реконструкції та розвитку. Women in Business. URL: <https://ebrdwomeninbusiness.com/> (дата звернення: 23.02.2025).
5. EmpoWomen. URL: <https://empowomen.eu/> (дата звернення: 23.02.2025).
6. The Woman Entrepreneur Programme. URL: <https://www.interregeurope.eu/good-practices/the-woman-entrepreneur-programme> (дата звернення: 24.02.2025).
7. WEgate. URL: <https://www.wegate.eu/> (дата звернення: 23.02.2025).
8. Women TechEU. URL: <https://womentecheurope.eu/> (дата звернення: 24.02.2025).
9. The Enterprise Europe Network. URL: <https://een.ec.europa.eu/> (дата звернення: 24.02.2025).
10. EIT Awards. URL: <https://eit.europa.eu/activities/eit-awards-our-prime-innovation-competition> (дата звернення: 23.02.2025).

References

1. European Commission. Eurostat. Labour Force Survey - Self-employment by sex, age and citizenship. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_esgan__custom_15530213/default/table?lang=en.
2. European Commission. Eurostat. New updated articles 2017. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=NewUpdatedArticles_2017.
3. Global Entrepreneurship Monitor (GEM). Women's Entrepreneurship Report. Retrieved from <https://www.gemconsortium.org/reports/womens-entrepreneurship>.
4. European Bank for Reconstruction and Development. Women in Business. Retrieved from <https://ebrdwomeninbusiness.com/>.
5. EmpoWomen. Retrieved from <https://empowomen.eu/>.
6. The Woman Entrepreneur Programme. Retrieved from <https://www.interregeurope.eu/good-practices/the-woman-entrepreneur-programme>.
7. WEgate. Retrieved from <https://www.wegate.eu/>.
8. Women TechEU. Retrieved from <https://womentecheurope.eu/>.
9. The Enterprise Europe Network. Retrieved from <https://een.ec.europa.eu/>.
10. EIT Awards. Retrieved from <https://eit.europa.eu/activities/eit-awards-our-prime-innovation-competition>.